

Sygn. akt I UK 327/05

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kwaśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Iwulski

SSA Romualda Spyt

w sprawie z odwołania D. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 29 maja 2006 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 25 maja 2005 r., sygn. akt (...),

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Decyzją z dnia 4 września 2003 r. ZUS odmówił D. W. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.). Według ustaleń organu rentowego ubezpieczona legitymuje się łącznym okresem ubezpieczenia 22 lat 8 miesięcy i 10 dni, zamiast wymaganych

30 lat. Organ rentowy nie uznał bowiem spornego okresu od 30 grudnia 1969 r. do 15 lutego 1979 r. w Spółdzielni „T.” w C., jako przypadającego wyłącznie przed wejściem w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 1984 r. w sprawie ubezpieczenia społecznego niektórych osób wykonujących działalność zarobkową w zakresie wytwórczości ludowej i artystycznej (Dz. U. Nr 60, poz. 309).

W odwołaniu do Sądu ubezpieczona domagała się zaliczenia spornego okresu i przyznania emerytury twierdząc, iż Spółdzielnia „T.” była zrzeszona w „C.”, a ona sama płaciła podatki i składki ubezpieczeniowe. Do odwołania dołączyła zaświadczenie Spółdzielni, iż w spornym okresie dostarczała wyroby o charakterze artystycznym na książkę zamówień i była płatnikiem zryczałtowanego podatku dochodowego, a także powoływała się na fakt przyznania emerytury innej pracownicy spółdzielni – M. R., dołączyła kserokopię dyplomu mistrzowskiego Izby Rzemieślniczej z dnia 30 stycznia 1979 r. i podziękowania Zarządu Centralnego Związku Rzemiosła z maja 1980 r. za wkład pracy dydaktyczno-zawodowej w przygotowaniu ucznia do przyszłej pracy rzemieślniczej.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w C. po przeprowadzeniu dowodów ze świadka M. R. i jej akt rentowych, oraz akt rentowych wnioskodawczynie, wyrokiem z dnia 4 października 2004 r. odwołanie oddalił. Sąd pierwszej instancji zgodnie z zaskarżoną decyzją ZUS ustalił, że ubezpieczona nie spełnia warunków do nabycia emerytury z art. 27, art. 29 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Powołane rozporządzenie z dnia 29 grudnia 1984 r., obowiązkowe ubezpieczenie, rozciągnęło na osoby wykonujące działalność zarobkową na własny rachunek w zakresie wytwórczości ludowej i artystycznej w dniu wejścia w życie tego rozporządzenia, tj. w dniu 1 stycznia 1985 r. Wnioskodawczynie we wskazanej dacie prowadziła już własną działalność gospodarczą i wobec tego nie została objęta ubezpieczeniem w przeciwieństwie do M. R., która pracowała w Spółdzielni „T.” od 1 października 1970 r. do 15 kwietnia 1989 r. (więc mogła mieć zaliczone okresy członkostwa w spółdzielni sprzed 1 stycznia 1985 r.).

W apelacji wnioskodawczynie zarzuciła naruszenie § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 1984 r. przez jego błędną wykładnię i wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku, zaliczenie okresu od 30 grudnia 1969 r. do 1 maja

1978 r. oraz przyznanie prawa do emerytury na podstawie art. 15 § 3 ust. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą.

Wyrokiem z dnia 25 maja 2005 r. Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację. Sąd drugiej instancji podzielając ustalenia stanu faktycznego i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji podkreślił, że wniosek o emeryturę został zgłoszony w dniu 13 sierpnia 2003 r., pod rządami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. W takiej sytuacji prawo do świadczeń musi być ustalone na podstawie zawartych tam przepisów, a nie na podstawie art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą, Wnioskodawczyni w żaden sposób nie wykazywała, że w spornym okresie były za nią opłacane składki na ubezpieczenie społeczne, co zresztą jest oczywiste, gdyż osoby, prowadzące działalność zarobkową w zakresie wytwórczości ludowej i artystycznej, będące członkami spółdzielni zrzeszonych w „Cepelii” zostały objęte obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym dopiero od 1 stycznia 1985 r. na mocy przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 1984 r. Na podstawie zaś § 2 ust. 2 tego rozporządzenia istniała możliwość zaliczenia do okresu ubezpieczenia również okresów członkostwa w spółdzielni przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, ale tylko osobie, która została objęta ubezpieczeniem na podstawie niniejszego rozporządzenia. Wnioskodawczyni zaś w dniu 1 stycznia 1985 r. prowadziła już własną działalność gospodarczą, nie była zrzeszona w Spółdzielni „T.” i nie została objęta ubezpieczeniem na podstawie rozporządzenia. W takiej sytuacji brak jest podstaw do zaliczenia spornego okresu do stażu pracy, wymaganego do uzyskania emerytury.

W skardze kasacyjnej złożonej przez pełnomocnika ubezpieczonej wniesiono o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz o uchylenie w całości poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W ramach podstawy dotyczącej naruszenia przepisów prawa materialnego wskazano na naruszenie § 2 ust. 2 w związku z § 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 1984 r. w sprawie ubezpieczenia społecznego niektórych osób wykonujących działalność zarobkową

w zakresie wytwórczości ludowej i artystycznej, przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że prowadzenie przez ubezpieczoną własnej działalności gospodarczej po dniu 1 stycznia 1985 r. nie uprawniało jej do ubezpieczenia na podstawie tego rozporządzenia. W ramach podstawy dotyczącej naruszenia przepisów prawa procesowego wskazano na zarzuty:

- a) naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów polegające na przyjęciu przez Sąd, że wnioskodawczyni w żaden sposób nie wykazała, że w spornym okresie były za nią opłacane składki na ubezpieczenie społeczne, podczas gdy odmienny stan rzeczy wynika z zaświadczenia Spółdzielni „T.” stwierdzającego, że podczas wykonywania pracy w tej Spółdzielni podlegała ona ubezpieczeniu społecznemu;
- b) naruszenie art. 316 § 1 k.p.c. przez nieuwzględnienie w wyroku dowodu z zaświadczenia przedłożonego przez stronę pomimo, że zaświadczenie wymienione jest w uzasadnieniu jako jeden z dowodów przedkładanych przez ubezpieczoną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie ma zasadnych podstaw.

Pierwsza z tych podstaw zarzut niewłaściwego zastosowania wskazanych przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 1984 r. opiera na przyjętym bezzasadnie, bez żadnego odniesienia do okoliczności faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego wyroku, co więcej z pominięciem przedstawianych w postępowaniu przed sądami obu instancji twierdzeń, nowym – dotychczas nie zgłaszanym fakcie jakoby ubezpieczona współpracowała z osobami, na których w § 1 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia zostało rozciągnięte obowiązkowe ubezpieczenie społeczne, określone w ustawie z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników i niektórych innych osób prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 31, poz. 147). Istotnie gdyby taka sytuacja zachodziła, to osoba „współpracująca” uzyskiwała, w myśl § 1 ust. 1 pkt 2 wymienionego rozporządzenia z dnia 29 grudnia 1984 r., własny tytuł ubezpieczenia i to – stosownie do § 2 ust. 2 – z zaliczeniem do okresu ubezpieczenia również okresów członkostwa w spółdzielni zrzeszonej w Centralnym Związku Spółdzielni Rękodzieła Ludowego i

Artystycznego „C.” z tytułu wykonywania działalności zarobkowej na własny rachunek w zakresie wytwórczości ludowej i artystycznej. Nie jest jednak dopuszczalne, po prawomocnym zakończeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, dopiero w postępowaniu kasacyjnym powołanie nowych faktów (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Zarzuty drugiej podstawy kasacyjnej są niedopuszczalnym przeciwstawieniem ustaleniom faktycznym stanowiącym podstawę zaskarżonego orzeczenia zgoła odmiennych twierdzeń faktycznych (por. art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Sądy obu instancji po wyjaśnieniu sprawy z uwzględnieniem przeprowadzonych dowodów ustaliły, że wnioskodawczyni w spornym okresie (od 30 grudnia 1969 r. do 15 lutego 1979 r.) nie podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu, a Spółdzielnia „T.”, której w tym okresie dostarczała wyroby o charakterze artystycznym nie opłacała za wnioskodawczynię składek na ubezpieczenie społeczne. W związku z zarzutami skargi kasacyjnej należy podkreślić, że powyższe ustalenia uwzględniają w szczególności treść zaświadczenia ze Spółdzielni „T.”, na które wskazuje skarga kasacyjna. Jeżeli zatem skarżący drugą podstawę skargi kasacyjnej oparł na twierdzeniu jakoby z zaświadczenia ze Spółdzielni T. wynikało, że wnioskodawczyni była objęta ubezpieczeniem społecznym, to w niedopuszczalny sposób, powołał zarzuty dotyczące ustalenia faktów oraz oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). Należy przy tym zauważyć, że twierdzenie skargi kasacyjnej jakoby z załączonego do materiału sprawy zaświadczenia Spółdzielni „T.” wynikało, że wnioskodawczyni w spornym okresie była objęta ubezpieczeniem społecznym pozostaje w wyraźnej sprzeczności z treścią znajdującego się w aktach sprawy dokumentu. W tym kontekście jest niezrozumiałą i zupełnie nieodpowiedni do wskazanego w skardze kasacyjnej art. 316 § 1 k.p.c., zarzut jakoby wyrok nie uwzględniał dowodu z „zaświadczenia”, które było przedmiotem oceny Sądu.

Z powyższych względów wobec bezzasadnych podstaw skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy orzekł stosownie do art. 398¹⁴ k.p.c.

/tp/